

EEN JAAR EXTRA TIJD OM TE KIEZEN

Candea heeft in het eerste leerjaar dakpanklassen. Dan zitten twee opleidingen bij elkaar, zoals in de mavo/havo-dakpanklas van Ilona van Wissem en Guus Veldkamp. Zij zijn samen mentor, waardoor er meer tijd is voor begeleiding. Dat is belangrijk, want hun leerlingen krijgen aan het einde van het schooljaar een mavo- of havo-advies.

Volgens Guus is het goed dat leerlingen een jaar extra hebben om uit te vinden welk schooltype het best bij hen past. "Zeker bij een *twijfeladvies* van de basisschool is het lastig te voorspellen hoe een leerling het gaat doen op de middelbare school. Het niveau kan er zijn, maar motivatie en studiehouding tellen ook." Ilona wijst op nog een voordeel. "In een dakpanklas val je niet op als je extra je best doet om naar de havo te gaan en ben je dus geen uitsloper. En je gaat altijd met een groepje klasgenoten en dus niet als enige naar de tweede klas."

'HARDE CIJFERS'

In dakpanklassen wordt veel tijd besteed aan het kiezen van het vervolg na de eerste klas. Er wordt bij het laatste rapport niet 'even snel' de balans opgemaakt. Maar 'harde cijfers' spelen wel een rol.

Guus: "Bij de meeste toetsen krijg je mavo- en havo-cijfers en er zijn twee rapporten. Verder hebben we *kernvakken op niveau*. Dat geeft je de mogelijkheid om Nederlands, Engels en/of wiskunde in een aparte klas op havo-niveau te volgen." Verder zijn er Cito- en RTTI-toetsen. Ilona: "RTTI laat zien of een leerling de lesstof geleerd heeft, kennis kan toepassen en het inzicht heeft voor een hoger niveau."

STUDIELES

Tijdens de wekelijkse studieles werken de dakpanklassen met de mentor aan studievaardigheden en leerstrategieën, zoals hoe je een samenvatting maakt, hoe je je (huis)werk kunt plannen en hoe je leert van een toets die niet zo goed

ging. Daarnaast praten Guus en Ilona regelmatig een-op-een met hun mentorleerlingen. Guus: "Door het duomentoraat kan dat. We bespreken hoe het gaat op school, maar ook wat de ambities van de leerling zijn. Wil je graag naar de havo en ben je bereid daarvoor een extra stapje te zetten? Maar ook of dat wel realistisch is als je steeds op je tenen loopt en niet meer aan andere dingen toekomt."

DRIEHOEKSGESPREKKEN

Het duomentoraat maakt ook mogelijk dat de driehoeksgesprekken (drie keer per jaar) van leerling, ouders en mentor langer kunnen duren dan de bekende tienminu-

in the picture

NABLIJVEN OP SCHOOL (VOOR JE HOBBY)

Loop na schooltijd een keer bij Candea naar binnen en je zult je verbazen over hoeveel leerlingen nog aanwezig zijn. Niet omdat het moet, maar omdat ze maar al te graag 'nablijven' voor een 'buitenschoolse' activiteit. Zoals de havo-leerlingen Sem van Krieken en Tim Vogel, die zich met enorm veel plezier inzetten voor *Sound & Light*.

Sound & Light doet niet alleen geluid en licht, zoals de naam aangeeft, maar alle techniek bij evenementen op Candea. Het podium bij het MACC-muziekfestival, de rookmachines bij diploma-uitreikingen, video-opnames van optredens: allemaal Sound & Light. Je kunt de club van begeleider en muziekdocent Paul Brouwer gerust onmisbaar noemen.

Sem zit er al paar jaar bij. Hij ging een keer mee met een klasgenoot en bleef. "Het technische aspect spreekt me aan en ik vind het mooi om geluid goed te laten klinken. We hebben een professionele digitale geluidstafel. Door veel te 'schuiven' en met hulp van een oud-leerling die een muziekopleiding doet, leer je het snel." Tim zit een jaar bij Sound & Light, ook via een klasgenoot. Hij is niet specifiek van het geluid of het licht, maar meer van het creëren van een *mooi plaatje*. Bijvoorbeeld voor het MACC-festival. "Vorig jaar hadden we een showtrap, dit jaar willen we dat de artiesten op 'eilandjes' van podiumelementen staan, waar dan rook onder vandaan komt. Met dat soort dingen zijn we iedere vrijdagmiddag bezig."

'EEN SOORT JONGENSROOM'

Guus Veldkamp is vijf jaar docent biologie op Candea. Werken met jongeren is een soort jongensdroom voor hem. "Iedere dag is anders en iedere dag zijn er grappige en bijzondere momenten. Het wordt alleen maar beter." Het mentorschap hoort er wat Guus betreft absoluut bij. "Daar komt eigenlijk alles in samen. Het is mooi om leerlingen te mogen begeleiden, zeker in de brugklas als alles nog nieuw en spannend is."

'WOW, DIT IS LEUK!'

Sportdocent Ilona van Wissem gaf achttien jaar geleden haar eerste zelfstandige les. "Na afloop kwamen leerlingen naar mij toe in plaats van naar mijn stagebegeleider. Toen dacht ik: wow, dit is leuk!" In de loop der jaren is het sociaal-emotionele aspect steeds belangrijker geworden voor Ilona. "Vandaag moest mijn klas een handstand doen. Sommige leerlingen vinden dat supereng, maar je angst overwinnen is ook leren. Mentor zijn voegt voor mij echt iets toe. Vooral dat leerlingen weten dat jij er voor hen bent."

MAVO/HAVO-BRUGKLAS NAAR SATURNUS

De mavo/havo-dakpanklassen verruilen komend schooljaar de vmbo/mavo-locatie aan de Eltensestraat voor de havo/vwo-locatie aan de Saturnus. De reden is ruimtegebrek op de Eltensestraat. Dat klinkt raar in een tijd dat het voortgezet onderwijs in de Liemers krimpt. Maar dat is het niet, legt Candea-rector Léon Lucas uit: "Onze vmbo-opleidingen hebben geïnvesteerd in grote praktijklokalen met moderne apparatuur. Daar is veel belangstelling voor, maar daardoor komen we nu op de Eltensestraat ruimte tekort. Die ruimte hebben we wel op Saturnus. Je zou kunnen zeggen dat we in ons jasje groeien."

tengesprekjes. Twintig minuten is volgens Ilona geen uitzondering. "De leerling bereidt het gesprek voor en is veel aan het woord. We willen dat de mentor en de ouders mét in plaats van óver de leerling praten. Zo worden ouders op een goede manier in het keuzeprocess betrokken."

MEER ROUTES

Ten slotte: is één jaar genoeg om de juiste keuze te maken? Ilona: "Voor de meeste leerlingen kunnen we in februari al heel aardig inschatten wat het wordt. De leerling zelf ook. We zijn er het hele jaar mee bezig, dus dat is straks echt geen verrassing."

Guus voegt toe dat het voor sommige leerlingen beter kan zijn om eerst de mavo te doen. "Er zijn meer routes mogelijk. En laten we niet vergeten dat je met het mavo-diploma naar het mbo kunt. Dat leidt op voor beroepen waar tegenwoordig veel vraag naar is en die vaak goed betalen."

Tim Vogel (links) en Sem van Krieken.

Sound & Light is de afgelopen tijd vaak druk geweest met evenementen die uiteindelijk werden afgeblazen. Of het MACC komende maand wel plaatsvindt, is afwachten. Sem en Tim maakt het eigenlijk niet zoveel uit. Sem: "Ik kijk iedere week uit naar de vrijdagmiddag. Het is jammer als dingen niet doorgaan, maar het blijft een supergezellig team."

Tim snapt dat het vervelend is voor organisatoren en bezoekers, maar vermaakt zich toch wel. "Ik vind het opbouwen en afbreken hartstikke tof en je leert er veel van, omdat je dingen in de praktijk toepast. Voor dat soort leermomentjes hoeft een evenement niet per se door te gaan."

Sem en Tim helpen ook bij de maatwerklessen Sound & Light die Paul Brouwer geeft. Wie daardoor enthousiast wordt, mag door naar de harde kern op vrijdagmiddag. Sound & Light hoopt ook op aanwas van leerlingen die video's en livestreams kunnen maken. Ben jij dat, mail dan naar p.brouwer@candea.nl.

column

HAPPEN NAAR LUCHT

Een muur van lucht, zo voelde het. Ik herinner me hoe bedompt het kon ruiken, toen ik nog les gaf, als ik een lokaal binnenkwam waar net een klas gezeten had. Een ruimte vol CO₂, een uur lang uitgeademd door dertig leerlingen. Dat waren de jaren negentig. Er is sindsdien veel geïnnoveerd, maar de luchtkwaliteit is nog steeds even beroerd. Candea heeft uit eigen zak tonnen gestoken in betere ventilatie. Het is nu goed in een deel van de school. Het karwei afmaken kan niet alleen met eigen geld, daar moet ook de gemeente aan meebetalen. Ondertussen geeft de overheid miljoenen uit aan CO₂-meters in elke klas. Die gaan de luchtkwaliteit niet verbeteren, alleen in beeld brengen hoe slecht die is. En dat wisten we al. Zelfs in de jaren negentig. Gemeente, laten we samen investeren. Dit is geen luxe. Schone lucht is noodzaak!

DRS. L.H.M. (LÉON) LUCAS (rector)

WE NOEMEN DE MENTOR GEEN COACH, MAAR...

Op steeds meer scholen heet de mentor *coach*. Candea kiest daar niet voor. "Het klinkt trendy, maar het gaat erom dat mentoren getraind zijn in het coachen van leerlingen", vertelt Babs Hermesen. Zij coördineert de scholing van mentoren op Candea. De docenten Judith van der Maas en Esther van Lunteren begeleiden nieuwe mentoren.

Candea koos drie jaar geleden voor *Jouw school, jouw toekomst*, een onderwijsvisie waarin leerlingen zoveel mogelijk zelf keuzes maken en daar ook verantwoordelijk voor zijn. De maatwerklessen zijn het bekendste voorbeeld. Judith: "We beseften dat de rol van de mentor zou veranderen. Je moet leerlingen begeleiden, maar ook kunnen loslaten. Dat is voor veel mensen lastig en voor docenten helemaal!"

En dus volgden alle mentoren een scholingstraject. Dat bleek zo waardevol dat voortaan iedere nieuwe mentor een training in coachen krijgt (en begint in een duomentoraat). De training wordt verzorgd door ervaren Candea-mentoren, die op hun beurt weer worden begeleid door directieadviseur Babs Hermesen: "Vaak worden nieuwe docenten meteen ook mentor, terwijl het mentoraat slechts summier aan bod komt in de lerarenopleiding. Dat willen we niet meer."

RUIMTE GEVEN, KRITISCH BLIJVEN

Een onderdeel van de training is bewustwording van de eigen rol. Judith: "De mentor begeleidt leerlingen richting zelfstandigheid. Dat betekent dat ze dingen zelf moeten oplossen. Daarvoor moeten ze de ruimte krijgen, maar wel met een kritische blik. Zo van: 'Jij vindt dat je bij dat vak geen ondersteuning nodig hebt? Oké, leg mij dan maar uit waarom niet.' En je moet accepteren dat het niet erg is dat leerlingen een keer een foute keuze maken. Daar leren ze net zo goed van."

Belangrijk is ook dat mentoren niet te veel van zichzelf uitgaan, vertelt Esther. "Als je zelf heel geordend bent, moet je niet tegen een chaotische leerling zeggen dat hij of zij 's avonds alvast de tas moet inpakken. Je moet uitgaan van de leerling, niet van jezelf. Net zoals je vooraf moet bedenken hoe je een gesprek begint. Serieus of met een grapje, ook dat verschilt per leerling."

'NIET AAN TOEVAL OVERLATEN'

Judith benadrukt dat het goed is dat docenten tijdens *interviews* bijeenkomsten in alle rust met elkaar kunnen praten over het mentoraat. "Op een drukke schooldag lukt dat niet. Hoogstens dat je bij het koffieapparaat de tip krijgt om een snel afgeleide leerling voor in de klas te zetten." Esther is het helemaal met Judith eens: "Het is fijn om ervaringen, en ook onzekerheden, met collega's te delen. Ze kunnen met heel andere invalshoeken komen, waarmee je echt geholpen bent. Het is goed dat Candea dit mogelijk maakt, want het mentoraat is te belangrijk om aan het toeval over te laten."

AGENDA

21 feb. Voorlopig formulier profielkeuze inleveren 3-havo en 3-vwo. 24 feb. Herkansingen 4-mavo. 5 feb. Herkansingen 4-bb/kb. 28 feb. t/m 4 maart. Voorjaarsvakantie. 8 maart Presentaties profielwerkstukken 5-havo. 14 maart Vergadering medezeggenschapsraad. 16 maart Schoolfotograaf op school. 17 maart Voorrondes MACC (Music Award Candea College). Schoolfotograaf op school. 18 maart Finale MACC.